Principal-Agent problem

Principal คือผู้ที่มีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ในการบรรลุจุดมุ่งหมาย principalไม่ได้กระทำการด้วยตัวเอง กลับมอบหมายให้ตัวแทนหรือagentเป็นผู้ตัดสินใจกระทำการแทน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าตัวแทนนี้จะเลือกกระทำการที่จะให้ประโยชน์แก่principalอย่างเต็มที่ จำเป็นที่จะต้องมีการสร้างกลไกต่างๆเพื่อใช้ควบคุมหรือ monitor agent การสร้างกลไกจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายที่เป็นagency costs เราลองมาพิจารณากรณีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 นายจ้างกับลูกจ้างในโรงงาน

ในโรงงานผลิต principal คือนายจ้าง ส่วน agent คือลูกจ้างที่มีรายได้เป็นเงินเดือนรายวันและ principal มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกจ้างรายวันเหล่านี้ผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งนี้เพื่อให้ต้นทุนในการผลิตต่อหน่วยต่ำที่สุด วิธีการก็คือนายจ้างจะลงทุนทำการติดตั้งระบบ standard costing เพื่อวัดประสิทธิภาพในการผลิตของลูกจ้างในแต่ละวัน ค่าใช้จ่ายที่ principal ลงทุนไป เพื่อการนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการต้องรับภาระ และจัดเป็น agency costs

ตัวอย่างที่ 2 กลุ่มผู้ถือหุ้นกับฝ่ายจัดการ

ในกิจการโดยทั่วไป principal คือกลุ่มผู้ถือหุ้น ส่วน agent คือฝ่ายจัดการ ในส่วนของผู้ถือหุ้นก็อยากที่จะให้ฝ่ายจัดการบริหารงานไปในแนวทางที่จะทำให้มูลค่าของกิจการสูงที่สุด อย่างไรก็ตามในบางครั้งฝ่ายจัดการอาจจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าประโยชน์ของกลุ่มผู้ถือหุ้น เช่น เลือกผลกำไรในระยะสั้นซึ่งมีจำนวนสูงมากกว่าผลกำไรในระยะยาวซึ่งมีจำนวนที่ต่ำกว่า หรือเลือกโครงการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงแต่ความเสี่ยงก็เพิ่มสูงซึ่งโดยมวลรวมอาจไม่เป็นผลดีแก่ผู้ถือหุ้น หรือเลือกวิธีการทางบัญชีที่ทำให้กำไรของกิจการดูสูงแทนที่จะเป็นการเลือกวิธีการทางบัญชีที่ทำให้ cash flow ของกิจการสูงที่สุด

เมื่อเป็นเช่นนี้ กลุ่มผู้ถือหุ้นจะต้องหาวิธีในการ monitor ฝ่ายจัดการให้บริหารงานไปในแนวทางที่จะทำให้ผู้ถือหุ้นได้ประโยชน์ หนทางหนึ่งก็คือมีการจัดให้มีการตรวจสอบบัญชี จัดสรรหุ้นจำนวนหนึ่งให้แก่ฝ่ายจัดการ เพื่อที่ฝ่ายจัดการจะได้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ถือหุ้น ตลอดจนกำหนดให้นักลงทุนจากภายนอกเข้าเป็นกรรมการ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อให้ฝ่ายจัดการบริหารงานไปในแนวทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นเป็นค่าใช้จ่ายที่กิจการต้องรับภาระ และถือเป็น agency costs

Contribution this issue:ดร.ดนัย ปัตตพงศ์*

* ผู้แต่ง/เจ้าของ Statistics Talks(70+ issues) เอกสารวิชาการด้านการวิจัยและสถิติประยุกต์ที่นำเสนอเครื่องมือทางสถิติเพื่อการวิจัยในระดับปริญญาโท เอก ตลอดจนตัวอย่างของการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

* ผู้พัฒนา FINALYSIS... a dedicated software สำหรับให้บริการนักธุรกิจที่ต้องการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์(บ้านจัดสรร/จัดสรรที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม/อาคารชุด/อาคารสำนักงานให้เช่า) โรงแรม โรงพยาบาลเอกชน ห้างสรรพสินค้า โรงงานน้ำตาล โรงงานกระดาษ โรงไฟฟ้าชีวมวล ฯลฯได้เห็นตัวเลขก่อนโครงการเกิด หลีกเลี่ยงความผิดพลาดเป็นร้อยเป็นพันล้านหากเกิดการลงทุนจริง (กำหนด DEBUT 1 เมษายน 2569)

* ผู้แต่งหนังสือ" การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินและการจัดวงเงินเครดิตของโครงการลงทุน " ประกอบด้วยตัวอย่างของธุรกิจจริงที่ไม่เปิดเผยชื่อนับ 100 บริษัท ครอบคลุมอุตสาหกรรม 24 อุตสาหกรรม

* Co-developer ซอฟแวร์ en◉gex◉cel® สำหรับใช้ทดสอบ/เรียนรู้ศัพท์ (ประกอบด้วยแบบฝึกหัดและเฉลยกว่า 90 บทครอบคลุมศัพท์ระดับ SAT/IELTS/TOEFL กว่า 12,000 คำ) และไวยากรณ์อังกฤษ (ประกอบด้วยแบบฝึกหัดและเฉลยกว่า 160 บทหรือกว่า 10,000 ข้อครอบคลุมเนื้อหาระดับอุดมศึกษาและTOEFL) มาพร้อมกับไฟล์เสียง/ไฟล์ข้อมูล/ฯลฯ อีกมาก (กำหนด DEBUT 1 เมษายน 2569)

email : dpattaphongse@gmail.com